

Latweefchu Awises.

Nr. 6.

Zettortdeenâ 5. Webruari.

1859.

Awischnu sinuas.

Zelgawa. Zif labba ta telegrawe, to warreet redseht no tam. Zelgawâ fchis deenâs atbrauz puhrmannis ar prakti no Klaipehdas, kas jawedd wehl tahtaki. Zelgawâ tikko eebrauzis, puhrmannis nomirst. Wakkarâ dewinôs ar telegrawi prassa Klaipehdi, fo lai nu darroht. Pulksten 10tôs ar telegrawi sinna atskreen atpakkaf, lai prezzi dohdohht jitteem tahtaki west un lai sirgi un ratti nahloht atpakkaf.

—3.

Rihga 27tâ Januari. Kad seemas zelsch no-suddis, no semmes mas prezzi peeweschanas; linni lohti dahrgi, tapehz ka mas fanemti, aispehrnaji naw wairs, un Wahzsemme pehz teem weenumehr prassa; ne tâ pehz rudseem un meescheem tapehz, ka tohs wiffai dahrgus turrâm. Par ausahm, kannepeem, linnu-sehklahm un rudseem jaw pahrdohschanas kuntrakti nospreesti. Ar to jaunu taifamu dsel-ses-zellu no Rihgas us Dinburgu eet labbi us preefschu, un no ta Rihdsineeki gaida labbakus andeles laikus.

—g—u.

Italia. Wiffu semmu Awises runna un stahsta par karru, kas buhschoht Sardinjereem un Sprantscheem prett Gistreibereem un ka us karru taifohht wiffu gattawu, — un arri taifa ar steigfchanohs, tâ ka jaw tee zitte kaimini bihstahs, ka ne pawiffam labbi ne buhs, un pascheem nelaimie arri ne nahf us fallu, ja kaiminôs nemeers. Tapehz melle to leetu meerinaht; bet ir Enlante, Sprantschu draugi, fahf us karru taifitees un tee apzeetina fawas juhrmallas un ohstas karru-luggus fataifa, bihdamees, ka Sprantschi pee teem ne dohmajoht ne eelauschahs. So neweens ihsti-ne sinn, fo Keisers Napoleons, — lohti gudrs un tahds buhdams, kurra prah-tu un padohmu neweens ne warr ihsti saprast un useet, — nodohmajis darriht, woi gribboht us-

frist Gistreibereem jeb Enlendereem, jeb Wahzsemneekem. To tiklai reds, ka nekruhshus nemm, sal-datus no Alschires ar kuggeem pahrwedd, karru-luggus steigfshus buhwe un zittas karru-leetas fataifa. Tad nu Gistreibereem, fahihjuschees un bihdamees, ka tohs no Italias gribboht pawiffam is-dsiht ahra un teem to semmi panemt, un ir Enlendereem, kas ar Gistreibereem draudsejahs, arri karru-leetas jasataifa. Pa tam Enlenderi wiffadi darbojahs, Sardinjerus un Sprantschus meerinaht. Weenam un ohtram fakka, lai karru ne fahloht bes wainas, to ne wehleschoht, jo ne gribboht, ka Ciropâ atkal karsch iszestahs un ar to wiffseem zitteem arri gruhtums un bailes buhtu. Rassam Awises, ka Gistreibereis Italiâ nu gan gribboht lehnaki wal-diht un meera prah-tu turreht, bet wehl ne sinn woi Napoleons Enlenderu padohmu klausshs. Bruhschi stahw meerigi itt ka nebuht ne gribbedami par scho leetu ne sinnaht. Redsehs kas buhs jo us karru rahda gau.

Turku semme. Walakajeeschi nu arri few ismellejuschi un aizinajuschu Leelungu un wal-ditaju bet Awises raksta, ka aizinajuschu to paschu Balkawneeku Kouzu, fo Moldaweeschi fewim eezehluschu par waldineeku. Ne sinn fo teiks Turkis, Gistreibereis un Enlenderis, jo schee ne buht ne gribb, ka fchis 2 semmes, Moldawa un Walakaja buhtu faweenotas appaksch weena waldineeka. Redsehs, fo nu teiks un darrihs.

—3.

Wahzsemme nesenn no kahda dihka isswiijofchi lihdeku, kas 62 mahrzinas willusi un kahrpu, kas 46 mahrzinas smagga. Woi muhsu dihkos arri tik leelas siwis atrohnahs?

Kensberga. Pasaula jo deenas jo gudrakala paleek, to mehsh iddeenas redsam. Ne wiff ween gaisa, ugguns un leelu lohpu spehkus tee proht jawâ laikâ gudri bruhkeht zilwekem par labbu; bet

nu arri sahlt tee jaw wiffadus masus lohpinus pee darba speest un raddinaht lai wolti pasaulè ne dshwo un maisi ne ehd. Tà nu ne fenn Wahzu Awises lassiju, ka Bruhschu semmes Pensbergas pilsfata effoht taggad eeriktesjuschi kahdà darbu namnà tahdas fudmallas, fur wahwerites kappiju matsoht. Tur effoht leels rittens drahtes buhrkinà taishts, wirs ka tahs wahwerites lezsoht, un lehdamas to leelu ritteni greeschoht, un schis atkal zittus masakus rittenischus eekustina, un schee atkal tahs kappijas fudmallas greeschoht, un to kappiju matsoht. Weena patte wahwerite warroht ar to maschini weenà stundà mahrzinu kappijas smalki jo smalki famalt, bes ka ta tiktu daudj ko sapuhleta. Schinni Pensbergas kappijas fudmallas matsoht taggad 3 wahwerites kohpà, un spehjoht 64 mahrzinas smaggu juhgu wilkt un darbs eijohht pehz fahrtas. Ar laiku ir pee mums warr buht sahls wahwerites, kas taggad sawà walkà par kohkeem lehka, pee darba speest!! Gudras galwinas pasaulles behrneem!

E. J. S.

Wahzsemme. Nirnbergas pilsfata irr pehrnaja gaddà 203 sirgi preekisch ehschanas nokauti. Tà nu ar gaddeem sirga gallu sahlt zeniht un labprahht ehst. Iyr labbi gan, jo to darra no stehlastibas, lai flimmus sirgus ne mohza ar gruhteem darbeem.

Amburga. Wezzà 1858tà gaddà, tai 13tà Septemberi, kad tas Amburgas dampfuggis „Austria“ us juhru fadedsis, effoht schi fugga wirsneeks wahrda Gitmanns, (Heitmann), 6 stundas, nekur ne peetwehrees, juhra peldejis, tad tik no Sprantschu fugga laudim isglahbts tappis. No ugguns breefmahm glahbdamees, trahpijees eekrist juhra ar wiffu mundeeri un, apautahm kahjahm. Tuhlin dohmajis, ka tà jaw ilgi ne warreschoht peldeht un palihgs wehl nekur ne bijis mannijams. Tapehz ar weenu rohku ihredams, ar ohtru raudsijis sahbakus nowilkt. Puhlinisch gan leels; bet kas tad gan zilwekam no redsamas nahwes glahbjotees pa gruht warretu rahditees?! Kad peldedams peekuffis, tad atkal wehrtees augschpehdu un tà raudsijis atdussetees. Gan peezeeschama atdussescha-

nahs, un tomehr wehl pee tahs ihpaschas behdas! No gaisa juhreas putni ar saweem garreem deggunneem krittuschu gihmim wirsu un ar teem, tà dussoht, bijis jakaujahs. Un no appaschas atkal pa rettam gruhdeenus juttis, — warrbuht no juhreas swehreem. Tà weens no teem 67 isglahbteem stahsta. Ahdohma, lassitajs, zil breefmu un bailu warretu wehl stahstih, tee gandrihs 500 nelaimige, kas tam fuggim fadeggohht, gan ugguni, gan uhdeni sawu gallu redsesjuschi?!

Seemel-Amerikaneri effoht isgudrojuschi jaunus mohdes dampfuggi, kas isfattotees, ka leela Wallsws, prohti: **garreni appalsch.** Schis jaunus mohdes fuggis nofkreeschoht to tahku zekku, no Amerikas lihds Galantei, us 4 deenahm; un taddeht arri us scho fuggi ta maksa tik labbi kaupmanneem par prezzehm ka arri reifineekeem buhschoht jo masaka ne ka us teem zitteem fuggzem. Ak tu gudra pasauale, kaut tu jelle garrigas leetas arri tikpat gudri un ruhpiigi darbotohs!!

J. B.

Gulante preekisch kahdahm deenahm 98 gaddu wezs wirs Burtons wahrda nomirre, kam spehls lihds gallam ne ka bija isnihjis, tà ka wisseem bija jabrihnojahs. Tas bija dsimmis 24tà Juni 1760tà gaddà, dshwojis appasch 4 Rehnineem un tahs Rehnineenes Viktorias waldischanas. 75 gaddus tas mitte tai pascha namnà, sawas draudses 6schus mahzitajus redseja nomirt. 80tà g. sawa muhscha gaddà tas wehl spehje zauru deenu lauka strahdht un nakti labbibu kult, lihds pascham gallam smalku druffi lassih, un nelahds firms mats bija wiina galwà redsams.

—g—u

Wehl no juhmallas. Pagahjuschas nedelas Awischu lappà daschs lassitajs tahs behdigas sinas no juhmallas dsirdejis, kasinn woi ne fazzih: „Lai Deews pasarg no fuggineeku maises!“ Gan teefa, behdu un bailu deefgan us juhru; tomehr woi wirs semmes bes bailehm un behdahm? Woi muhreneeki, buhmeisteri, flursten-flauki us augstahm ehlahm un stallaschem kahpeledami tikpat drihs ne war nahwes breefmàs krist? Wiffur effam Deewa rohkas, un katrai dshwes fahrtai sawads gruhtums, sawadas behdas. Un neba ikreis fugg-

gineckeem til behdigi pohstâ ja-æet, kaut arridsan auka un witni fuggi fadausa. Nowembera mehnesi p. g. kahdas 10 werstes no tahs weetas, fur wezza gadda gallâ ta leela nelaima notikke, arri kahds Galantes fuggis juhâ 15 affis dsikkumâ nogrimme. Tomehr wissi 8 zilweki, kas tam wirsû bija, dsihwi, wesseli isglahbahs, prohti tahdâ wihjê: Winni bij sawâ masâ laiwinâ fahedufchi un leelu fadarwotu jeb fapikketu audekli no fugga sehgelehm, few wirsu un par wissu laiwinu pahri fahjufchi, tâ kâ deffa kantes dsikli uhdeni karrajufchees. Nu wehtra winnus us semmes pussi dsinnufe un leele witni neko ne warrefufchi padarriht. Tâ winni isnahze nafts widdû us kraftu, eegahje kahdâs sweija mahjinâs, fur klawodami fauze: „Engelschmann matrusz“ zc. un siltumu un pahrtikschanu atradde lihds pehz par Reepaju us sawu semmi aisgahje. — Preeksch gaddeem atkal gandrihs itt tai paschâ weeta, fur schereis til dauds apslifke, schepis ar silkeem lahdehts, tuwu pee mallas isfchlihdis, bet zilweki isglahbufchees, ne ar laiwu, bet ar tauwu. Tauwas weenu gallu bij pee fugga peefehjufchi un ohtru gallu laidufchi juhâs bangahm us mallu isfweest. To Bappeneeki us juhâs kraftu apzeetinaufchi. Nu fuggineeki weens pehz ehtra gare tauwu par uhdens appafschu us mallu laimigi isgahjufchi. Weens weenigs toreis noslihjis. Us scho gabbalu dauds fuggi irr grimmsufchi jeb fadausiti. Warrubht tas arri tadeht noteek, ka schê mesch un leels zeems redsams. Kad nu juhâs brauzejeem schepis irst un auka to frantâ dsenn, tad tee turrâhs us to weetu, fur zerre jo drihs palihgu atrast. Gan schê kohti derretu kahda laiwa, kas ihsti preeksch tam ween buhweta nelaimigus fuggineekus glahbt. Tahda laiwa tohp no korkes kohka ar swinna keeli taifita un winnas dibbens irr tahds kâ feets, fur uhdens, kas laiwâ eegahschahs, tuhda isteff. Swinna keelis winnai ne kauj apwehstees. Wiffas irles (aires) irr pee laiwas peesprahdsetas; ir tee zilweki, kas us glahbschânu isæet, tohp pee laiwas peesprahdsjeti, ka wehtra un wilni, kas us winneem un pahrt winneem gahschahs, tohs ne warr isfweest. Pilsatôs, kas pee juhâs, gan tahdas laiwas ne

truhks. Bruhschôs, kahdas pahri juhdses no Klaipehdas pilsata, tahda laiwa ihpafchi preeksch tahs usbuhweta ehkâ pee juhrmallas redsama. Schi laiwa irr kahdas 8 affis garra un 3 affis platta. Pee schihis laiwas, tai ehkâ arridsan kahdi 12 fwahrki karrajahs, kam willaina ohdere un wirsus drehbe ee-eljota, tâ kâ uhdens ne buht zauri ne warr fuhstees. Us tahdu wihsi ar scho laiwu un ar schahm drehbehm behdigus fuggineekus wissleelakâ aukâ un zaur leeleem jo leeleem wilneem bes behdahm spehj isglahbt un winnus saweem mihkeem ihstneekem atdoht!

Ghr. S—g.

Derrigi padohmi.

Wahzsemme. Naw ilgi, ka es Wahzu Awises scho labbu padohmu, ka firgeem gaddus warr spreest — lassiju. Sirgu mitteneeki gan nu warr firgeem pee sohbeem lihds 8 jeb 9 gaddeem riktigi gaddus pateikt; bet kad sirgs wezzaks, tad ne spehj wairs un winnu skunste beidsahs. Tadeht tur mahza, ka, kad sirgs pahri par 9 gaddeem, tam katru gaddu frohka azzu plakstinâ mettotees, un ilktru gaddu weena, — prohti: no 9ta gadda flaitihts. Tad nu lassitajs, ja tawam sirgam irr weena tahda frohka azzu plakstinâ, tad tas irr 10 gaddus wezs, ja tam 2 frohkas, tad tas irr 11 gaddus wezs, un ja irr 3, tad irr 12 gaddus wezs, u. t. j. p. Kad nu tu redsi, ka sirgelim, ko Tschiggans tewim mahjâs woi us tirgu mittam peedahwa, irr 9 tahdas frunkas us pa-azzi, tad tuhliht sinnasi, ka sirgs irr 18 gaddus wezs un irr tiklai wahrnahm pee kapposteem leekams, un ne derr wairs juhgâ. Isprohwe lassitajs, woi schis padohms geld, jeb ne.

G. F. S.

Barriba preeksch bittehm. Kahds mahzihts bischu kohpejs eewehroja, ka bittes kohti kahrigas nahze us nokassitahm burkanu misnuahm. Gribbedams to isprohweht, winsch likke farihwetus burkahnus tuwu pee bischu kohka, — un redsi, bittes nahze pee barribas gubbahm. Buhtu gan labbi, kad arri starp mums lassitajeem kahds isprohwehtu, woi pateesi bittes mihs farihwetus burkahnus.

L. . p. n.

Lahs miħklas usminneschana kas Atâ Nri.

Ledduš pufke pee lohgu ruhtehın.

Sluddinaschanas.

Wisseem manneem wez-
zeem andeles-Draugeem, ar
furzeem es jaw ilqus gad-
duš, — jaw nelaiĸa Bulka
laiĸa, un tanni paŸĸhâ boh-
tê, — esmu andelejis, es
Ÿĸhê darru sinnamu: fa es taggad **fawu paŸĸhâ**
andeli un bohti esmu usnehmis un Zelgawâ,
Leelajâ celâ, tanni zittureis tâ noŸaukta **ref-**
na Stolzera bohtê pee **LatweeŸĸhâ basnizas** es-
mu ectaiŸjees un tadeht wiffus luhdsu: arri us preeŸŸ-
deenahm tâpat ar man wehl andeleht, fâ libds Ÿĸhim man-
nim ustizzejufŸhi. — **Ÿĸhâ mannu bohti taggad no-**
Ÿauks: „Pee jaunâs lauwas,“ — un luhdsu wiŸ-
Ÿus pee Ÿĸhi wahrda turretees. 1

Johann Woldemar.

Weens frohg us to leel-zelku no Bauskas us Miħ-
gu, ar fawu dahrsu un leelahm plawahm tanni 13tâ
Webruari 1859, pee Grenwaltu pagasta tee-
Ÿas, **Sahlitê,** us 12 un wairak gaddeem, zaur isfoh-
liŸĸhanu us renti tays isdohts. Sinnu par Ÿĸhâ frohgu
warr dabbuht pee tahs minnetas pagasta teefas. 3

Sablingen tai 14tâ Januari 1859.

(Nr. 120.) **Jakob Blohstenak,** pagasta wezŸakais.
Unbehaun, pagasta Ÿtrihweris.

Weens Kallejs, kas arri Ÿĸloffera darbu
proht un weens Stelmaferis, kas arri **Ÿĸnikke-**
ra darbu proht, warr par **Jurgeem 1859tâ gad-**
dâ, deenestu dabbuht, un lai tamdeht, ja tam labbas
attestates irr, peemeldahs pee laika pee 1

Rundales = WirŸites muiŸŸas waldischanas.

To isflauktu priŸĸhu pee nu warr no **Jurgeem 1859**
gaddâ dabbuht pirkt no Rundales WirŸites muiŸŸahm
un tamdeht tam, kas to gribbitu usnemtees, turpat ja
peemeldahs pee 1

muiŸŸas waldischanas.

To nakti no 9ta us 20tu Januari f. g. irr tam **Jaun-**
Swirlauka (pee **Zelgawas**) frohdŸneekam **Gutmann** 1
dubkans 7 gaddi wezŸ ŸirgŸ widduwejâ augumâ libds 46
Rubl. wehrts no Ÿtalla isŸagts. Tad wehl 1 lohŸs ar
bruhnu pehrwi mahlehts un galli ar miŸŸineem apfalti,
wehrts 5 rubl. f. 2 paugas ar rehdehm wehrts 8. rubl.
2 Ÿedulkas wehrts 4 rubl., 3 eemaukti 2 rubl. wehrts
no wahguŸĸha isŸagts. Tam Ÿirgam ahrŸpuffê Ÿihmes ne-
bij, tiŸŸai appaŸŸ Ÿohohlli preeŸŸĸjejs Ÿohbâs 2 Ÿohbi
blakkam Ÿa-augufŸhi. Kas par tahm Ÿagtahm leetahm
tam peeminnetam frohdineekam jeb pee **Jaun-Swirlauka**
muiŸŸas-waldischanas Ÿlaidras sinnas warr doht, fur
winnas dabbujamas, dabbubs **10 rubl. fudr.** pate-
zibas naudas. 1

Jaun-Swirlaukas muiŸŸas waldischana

WezŸakajeem, kam patiffŸhana, fawus behrnus **Zelga-**
wâ Wahzu Ÿlohlâs liŸt mahziht, tohp tê sinnamu darrihts
fa tahdi behrni pee Baumgartena, pee **ŸŸera** wahrteem
buhmeiŸŸera **ŸausŸerra** nanimâ, arween eelŸĸ ŸoŸtes tohp
nemti. 2

Pabbibas un prezju tirgus Miħgâ tai 31. Januari un Leepajâ tai 31. Januari 1859 gaddâ

M a f f a j a p a r:	Miħgâ.		Leepajâ.		M a f f e j a p a r:	Miħgâ.		Leepajâ.	
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.
1/3 IŸĸĸetw. (1 puhru) rudŸu 170 libds	1	70	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dŸelŸes	—	85	1	—
1/3 " (1 ") kweeŸĸhu 270 —	2	75	3	—	1/2 " (20 ") tabaka	1	25	1	40
1/3 " (1 ") meeŸĸhu 160 —	1	65	1	60	1/2 " (20 ") Ÿĸĸihtu appinu	—	—	2	—
1/3 " (1 ") auŸu . 115 —	1	35	1	15	1/2 " (20 ") Ÿĸĸah. juhtu gaff.	2	20	2	20
1/3 " (1 ") Ÿirnu 200 —	2	50	2	50	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudŸu milt.	1	60	1	75	1/2 " (20 ") brakka linnu	2	70	1	20
1/3 " (1 ") bihdeletu —	2	60	2	50	1 muzzu linnu Ÿehllu. . 5,00 libds	7	—	7	50
1/3 " (1 ") kweeŸĸhu mil.	3	70	3	—	1 " Ÿilku . . . 8,50 —	9	75	9	—
1/3 " (1 ") meeŸĸhu putraim.	2	20	—	—	10 puddu Ÿarlanas Ÿahls	5	—	4	60
10 puddu (1 birkawu) Ÿeena . . .	4	—	4	—	10 " baltas rupjas Ÿahls . . .	5	—	4	40
1/2 " (20 mahrz.) ŸweeŸta —	3	80	3	80	10 " " Ÿmalĸas " . . .	5	—	4	—

W r i h w b r i f f e h t .

No Ÿuhrmallas-gubernements augŸtas waldischanas puffed: Collegienrath G. Wlaese, CenŸor. **Zelgawâ,** tai 3. Webruar. 1859.
No. 18.

Uwifchu

Basnizas

Nr. 6.

peeliffums.

sinnaš.

1859.

Jannas sinnaš.

No Nužes. Mehs lassijam Uwifšes no weenas mahtes, ko Deews weenā reisē ar tšchetreem dšihweem behrnineeem bij šwehtijis. Tahdu šwehtibu gan no mannaš puffes ne warru stahstiht, bet atkal zitta leeta, kas gan arri šohti rekti warr notift: Behnes Jaunsemmeš Deews dewe kalpa seewai, Annlihsē Anzer jaunus deklus, pehrn weenu un šhogadd weenu un tomeht abbi irr dwihnai kōhpā, jo tas pirmais, Jannis wahrdā, peedsimme 1858tā g. 31mā Dezemberi pulksten peezōš us wakkaru, tas ohtrais, Willis wahrdā, peedsim. 1859tā g. 1mā Janwari pulksten weenōš no rihta. Lihds šchim paldees Deewam abbi špirgti un weffeli. Šegahjuschā gaddā Deews Leel-Nužes draudsi arri pawiffam stipri apdahwinajis ar dwihnischeem, jo mums pufšastotu pahri peedšimmuschī, kad šcho beidsamo behrninu peefšaitam klast, kuru beedris tikkai pehž jauna gadda pufšnaktš peedšimme: tas istaifa iš us tuhštōfchu zilwekeem weenu pahri dwihnischu, jo muhsu draudšē gandrihs 8000 dšilweki. Baldeews Deewam par šcho dahwanu, jo arri dauds irr mirruschi, un wišwairak behrni, un šcho starpā atkal tas leelakais pulks ar kalla šlimmibahm. Arri daschadas nelaimes muhs irr peemellejuschas; zaur tahdahm muhsu draudšē desmit zilweki ahtā nahwē nomirruschi, kas gan weenā pašchā gaddā irr leelš šklaitš! Wehl japeeminn, ka no šcheem desmits mirruscheem desmit dšihwoja weenāš kunga muishās, prohti Leel-Nužē un Širmalē. Trihs, no kurreem jau zittureiš Uwifšes stahstihtš tappe, šadedse pee ugguns-grehka, weens tappe mešchā no kōhka, ohtš pee buhweschanas no bakka nosištš, weens no behnina krišdams pahrlause ribbas, weens behrnisch noslahpe mahtei brauzoht, ohtriš leelakš, iškritte no šchuhpka un nolause kal-

linu, tas desmitais tappe no sirga nosperts. Mehs effam Deewu luhgušchi, lai wišch mums tahdu peemelleschanu leel par šihmi atšiht, ko Deewa pirštš mums parahda, lai atgreeschamees no grehkeem, kamehr wehl laika irr, tā ka ne taptum no nahwes štundinaš pahršteigti. R.

No Illuštēs. Illuštēs zeenigs dešana kungs Tamulewitsch šawai draudšē sinnamu darrija, ka biškaps no Šmuidscheem raksta, ka pee wiina jau effoht preekšch jauna gadda wairak ne kā 20 kiršpelles peerakštijuschees, kur wezzi un jauni, maši un leeli brandwihnu pawiffam wairš ne gribb dšert. Dešana kungs luhdse šawu draudsi ar miškeem Deewa wahrdeem pamahzidams un pašklubbinadams, lai jel no Deewa puffes pašchi apdohma, kahdus nelaimigus auglus tas wella dšehreens išweenam atnefs; — jo zaur to zeklahš wišfadi grehki pašaulē. Es tikkai diwi notikkumus stahštischu, kas wehl ne fenn notikke Leišchōš preekšch jauna gadda. Gahje peezi Leišchi us Kursemmi nakti pehž brandwihna. Utpakkat nahkdami un labbi ereibuschi un šastrihdejuschees, warrbuht laikam dehl dakkaš, — ko šagšchus prett Keišera likkumeem šaggušchi, tas weens eekšch štrihdeschanas peeminneja, ka buhšchoht waldischanai sinnamu darriht. Tad nu nehme tee 4 to weenu un to pašahre. Teesa šchohš 4 noteesaja us Šibiriu. Preekšch seemas šwehtkeem gandrihs išklatrs augšchsemme preekšch šew labbu teesu brandwihna apgahda; tā arri no Witebštšas Gubernements, jo tur tas brandwihns pehž Keišera pawehleschanas dahrgakš kā Kursemme; tapchž nu pašlehpšchu gribbeja tee no Kursemmes to apgahdaht. Weens išdeenejs šaldats, kas par mašju bija apnel mees to peewest, ar diwi širgeem aštonas mužžas wešams, no ištā zekka un no teem šargeem behgdams, jaunā weetā bes zekka pahž Daugawu gribbedams naktš

laikâ pahrbraukt, eebrauze Daugawâ ar wiffahm fawahm muzzahm, tâ kâ wehl naw nekahdas sin- nas. Tas kas ar to brandwihnu braukdams no- flihte, atstahje fawu feewu eefsch affarahm rau- doht. To gan ikweens lassitajis sinn un noskattihš zil tuhstoschu tahdu notikkumu zekahš zaur brand- wihnu pasaulê. — Dekana lungs ik fwehtdeenas fa- wu draudsi ar fwehtteem Deewa wahrdeem pamahza un pasklubina us atgreeschanohš no leekas dšerscha- nas, ne peespeesdams, bet lai to darra ikweens no fawa labba prahta; jo kur ar warru tohp peespee- sti, tur ne nefs nekahdas auglus. Urri sinnamu darrija, ja kas atbraukš pee behrnu krustischanas woi pee laulibas eereibuschi, tad tahdus pawiffam ne peenems. Jo pee mums wehl ihstu dšehreju irr leels skaitlis. Wisseem teem fainneekem, kas garw Daugawas mallu dšihwo, dšihwe irr weeglaka, jo Daugawas uhdens pawaffarôs appluddina laukus un plawas, tapehz par brihnumu wifs maktigi aug, bet fainneeki daudsfahrt irr leeli dšehraji. Zeeni- gam Grawa lungam Sihbergam lohti firde fahp par wisseem teem dšehrajeem. Tapehz luhds zeen. dekana kungu, lai winsch ar Deewa wahrdeem melle wiffus tohs dšehrajus pamahziht; warrbuht ka laimefees wehl isglahbt no pasufchanas. Grawa lungs leel arri teikt: tee kas ne atgreesifees schinni gaddâ, — tahdi wiffi saudehs fawu fainneeka wahrdu. (Turplifam beigums). W—g.

No Kursemmes, Nihgrandes draudses, Embohstes kirspehlê. Kad tu effi, lassitajis mihsais, kahdu reis to Gfferes zekku no Jelgawas us Leepaju brauzis, tad tu pee Wentes mallas atbrauzis, ee- raudsihi leelu muischu pakalnâ teescham prettim stah- wam un ne tahku arri masu basnizinu, paschâ leel- zekka mallâ. Schi muischa irr Nihgrandes muischa, un ta basniza peederr pee schihs muischas. Nefenn man gaddijahs schai basnizinau garram braukt tah- dâ deenâ, kad tur Deewa kalposchana tikke turreta. Basnizai ittin klahit peebrauzis, isdsirdu dseedascha- nu basnizâ. Par durwim ee-eedamam atskann man itt patihkama ehrgelku skanna aufis. Basnizas widdâ pagahjis, pamettu azzis us lohri, gribbe- dams ehrgeltes eeraudsiht; bet ne warru neko redseht. „Kas tas?“ dohmaju pee fewim. Pehz brihscha einu us lohri redseht, kas tahs tahdas ehrgeltes;

jo lihds schim kâ es sinnaju ne bija tur nekahdas ehrgeltes basnizâ. Usgahjis augscham, ceraug- masas tschetkantigas ehrgelites, wehl masakas n kâ lejera lahdite, ko apfahrt neffa, dantschus pree- schâ spehledams. Pehz fahku ar ehrgelneeku, kas tu- tai muischâ arri ar schrihweri wallodâ laistees, un tad man wihrs scho sinnu dewe. Schihs masas ehrgelites effoht no Wahsemmes kahds lungs pahs weddis un maksajoht tikfai 30 rubelus fudr., un effoht ne fenn Nihgrandes zeen. dsimtskungs bas- nizai dahwinajis. Garrums tikfai ehrgelites warrbuht kahdas 2 pehdas un beesums warrbuht pufsohtras pehdas buhs, bes registereem; bet jaun- skaidra un patihkama skanna tahm, tahda pat k tahm rohkas armonikahm, kâ ko papreezatees, un masu basnizinau, kad mas kauschu eefschâ, gandrit labbi pilda. Gan, ko brihnetes, ka tahda ma- lahdele tahdu leelu skannu dohd; bet wehl jo mo- digaki tewim buhs dsirdeht, kad es teikschu, ka eh- gelneeks ik fwehtu rihtu pats fawas ehrgeltes padu- panehmis, eet us basnizu; kad Deewa kalposcham beigta, panemm atkal fawu muishki un eet itt weeg- us mahjahm fawâ istabâ tahs glabbadams. — Lassitajis pawihpnejis eesaukfees: „Nohdigas ehrg- les, un jauna, lehta mohde!“ Es to paschu falku bet wehl peelikschu klahit to wehleschanohs: „Kau- katra pagasta skohla tahdas ehrgelites, par tik leht ton- naudu eegahdatohs! Tur tahs ihsti geld, un fweht- tibu pee dseedaschanas un pahstaru skaitischana- nestu!“ Kahds Kursemmes zeen. lungs effoht 17 tahdas masas ehrgeltes nefenn no Wahsem- mes pahrweddees, un faweem draugeem ischkin- kojis. Weenas no tahm arri atrohnahs jaw Brei- kules pagasta skohlâ. Par weenu leetu man tikfai pee tahm ehrgelitem wehl dohmas, woi tahs tikfai ilgi tahdas stahwehs, woi bals tikfai tahm ne aien- krittihs un tahs ne fahks neskanu un nesklaidri- meldinu puhst, un woi tad pehz warrehs tik driht- atkal fastimmeht; bet ja tahs stimmeschanu turr, tad irr wehrta un usflawejama leeta, kas jo nah- бага un masâ pagasta skohlâ irr eegahdajama, ubij- klatram skohlmeisteram pehrkama; jo tahdas ehrgel- lites dubbulligi labbas flaweeres aisstahw, un dseem- daschamai lohti derrigas un labbas un tad wehl pat- tik lehtu naudu pehrkamas. G. F. S. 17.

Jauna grabmata.

Auhms paschâ laikâ. Stahsts, ko no Wahzu wallodas pahrtulkojis: R. W. (No Latw. drauga beedr. daschadu rakstu krahjuma 2 daklas iznemts un ohtru reisi drikkehts). Jelgawa 1859. 16 lappas; maksâ 6 kap. sudr. Barr dabbut **Rihgâ** pee Dr. Buchholza un **Jelgawâ** pee Schulza mahzitaja un Awischu namma.

Irr jauks, smuks stahsts, kas grabmatneekem patiks lassihst un israhda, kâ Deews palihdsejis kahdeem gohdigeem nabbaga kautineem, kas apspeesti bijuschki no kahda zeekirdiga lepna mantas kalpa. Ihtenâ laikâ nahst palihgs nabbaga apbehdinatam namma-tehwam un jauneem bruhstes kautineem. Muhfu augsti zeenihts wezzais Kursemmes General-Superdente scho stahstu Latweescheem farakstijis. Bij ispirots, bet us dauds draugu luhgshanu schi nu ohtru reisi drikketa. Latweeschu draugu beedribas wahrda scho sinnu islaisch

Schulz,

Latw. dr. beedr. wezzafajs.

Kabilles draudses skohla.

(Skattees Nr. 5).

Scho leelu un staltu skohlu tai 4tâ Dezemberi eefwehtija. Kaut gan leela skohlas istaba, tad ta tomehr ne spehje wiffus fanahkuschus weefus fanemt; dauds stahweja abbos preekschnammos un us treppehm. Bij fanahkuschki 6 lungi, 3 mahzitaji, 17 skohlmeisteri, Kabilles draudse un daschi arri no kaimiru draudsehm. Puhres zeen. lungs, Barons von Rönne, kas Blihdenes un Kabilles leelmahtes wahrda wiffas wirnas muishas walda, bij arri Irlawas skohlmeisterus un 17 skohlas behrnus pee dseedaschanas un arri pee meldinu spehleschanas aizinajis. Skohlas istaba bij ar skuiju wihjumeem jauki ispuschkota un pee feenas bij us melnu kahpeli ar leeleem bohstabeem C. L. (Charlotte Wien, Kabilles Leelmahtes wahrds) uswilkts un awinnas sehgele jauki isgreesta. Skohlas benkos bij 174 behrni safehduschki un preezigi weefus nahkam gaidija. Pulksten 11. lungi un mahzitaji no muishas atbrauze un Kabilles draudses skohlmeisters Tielhold ar draudsi us treppehm 634 ds. no wezzas ds. gr. nodseedaja un tad runnaja, ka ar Deewa

palihgu schiini jaunâ namma gribboht ee-eet. Behz pabeigtas runnas gabje wiffi us leelo skohlas istabu; tur nodseedaja „Deews Kungs irr muhsu stipra pils“ un Irlawas skohlas behrni ar instrumentehm lihds spehleja. Tad Kabilles zeen. mahzitajs Büttners runnaja par scheem wahrdeem: Juhš tehwi, ne tirrinajat (ne eekaitinajat) sawus behrnus, bet usaudsinajat tohs eeksch pahrmahzishanas un pamahzishanas ta Kunga. (Gwes. 6, 4). Dauds wezzaki ne proht, ne warr jeb arri ne gribb sawus behrnus pareisi audsinajt, tadeht skohlas tohp zeltas, lai tur jo wairat behrnus eeksch ta Kunga pahrmahzishanas un pamahzishanas audsinatu. Behz pabeigtas runnas mahzitajs skohlu tai Trihsweeniga Deewa wahrda eefwehtija. Tad nodseedaja 633 dseefmu un Irlawas skohlmeisters Sadowsky runnaja par pirmas Atwentes Ewangeliumu un israhdija, ka arri zaur skohlahm tam Kungam zeksch fatasihst tohp. Nu dseedaja Irlawas skohlas behrni Wahzu dseefmu us 4 balsim un Kandawas zeen. mahzitajs Bernewiz ar preeka pilnu firdi jaunai skohlai laimi un fwehtibu wiffas leetas un weetas wehleja. Tad Kabilles pagasta wezzakais usnehmahs runnajt un Puhres zeen. lungu luhdse, lai winsch Leelmahtei (kas taggad Wahzsemme usurras) dauds pateizibas falkoht, ka winna Kabilles draudsi no sawas schehligas robkas til baggatigi ar jauku un gresnu skohlu apdahwinajusi. Tapat arri Puhres zeen. kuugam draudses wahrda tenzinaja, ka winsch ar sapraschanu, mihlestibu un ne-apnikshanu pee schihs skohlas uszelschanas publejees. Tad Puhres zeen. lungs draudsei pateizibu dewe, kas ne-apnikkusi un ar labbu prahtu pee schi darba walihgâ nahkusi. Muishas-zeema mahzitajs un prahwests Büttners, Deewu luhdse, lai schim eefahktam darbam fwehtibu dohtu. To flawas un pateizibas dseefmu „Lai Deewu wiffi lihds“ nodseedajuschki, atlaide Kabilles mahzitajs fanahkuschus weefus ar „Tehws muhs“ un fwehtishanas wahrdeem. Wallara skohlas nams no dauds simtahm fwezzehm apgaismohts jo jauki mirdseja. Ikkatrâ lohga bij 20 fwezzes; pawiffam lihds 600 fwezzes spihdeja. Kad nu skohlas nams pakalna irr un us wiffahm pussehbm to, tahlu redseht warr, tad laudis no mallu mallahm fahfrehje un par scho jaukumu preezajahs. — Ak, lai

fchi flobla buhtu eefsch ta grunts un pamatta af-
mina Jesus Kristus dibbinata, ka ta us behrnu
behrneem par muhschigu fwehtibu un labklafchanu
pastahwetu!

No Bihbeles beedribas.

II.

Nu wehl jums stahstifchu no tahm sinnaahm, ko
tahs palihga (masas) Bihbeles beedribas tai galwas
beedribai eefsch Pehterburgas laidufchas.

Ta Bihbeles beedriba no Sahmu semmes raksta,
ka tur wisseem nekruhcheem jaunas Testamentes teef
dohtas; arri jaunekteem, kas labbi mahl lassihht pee
eefwehtifchanas jaunas Testamentes teef dohtas.
Sahmu semmê laudis wehl tohti tumfschi. Daschs
labs ne sinn it nekâ no tam, kas Bihbelê stahw rak-
stihhts. Bet atkal daschs ar preeku sawu beidsamo
kapeiku irr isdewis Bihbeli nopirkt, kad winsch fa-
wâ tumfsibâ kahdu no teem labbeem wahrdeem dsir-
deja, kas Bihbelê stahw rakstiti.

Ta Bihbeles beedriba Nehwalê, Iggauu semmê,
katrâ gaddâ isdalla 4000 fwehtus rakstus. Jaw
kahdus 45 gaddus fchi beedriba pastahw un irr
fchinnis gaddôs dauds tuhftstoschus sw. rakstus is-
dallijust. Tas pirmais, kas publehjâhs Bihbeli
Iggauu wallodâ pahrzelt, bija biskaps Jering;
bet ar fcho Bihbeli ne peetifke. Pehz tam 7 mah-
zitaji lohpa ar biskapu Jering bii apnehmufchees no
jauna Bihbeli pahrzelt. Bet fchee mahzitaji wiffi
bes weena apmirre ar mehri, ar ko tannis laikôs
Widsemmê, Kursemmê un Iggauu semmê ne-is-
flaitami laudis apmirre. Weens no fcheem mahzi-
tajeem Gutslews wahrda palikke, un fchis ar sawu
dehlu Indrikki pabeidje 1715tâ gaddâ jauno Testa-
menti pahrzelt. Zittas kristigas dwehseles, tas
Graws Zingindorps no braktu draudses un zitti aug-
stii laudis peepalihdseja un tâ 1739tâ gad. ta wezza
un jauna Testamente Iggauu wallodâ tiffe drikke-

ta. No fcha laika dauds 100 Bihbeles un jaunas
Testamentes no Iggauu Bihbeles beedribas irr is-
dallitas un isdohtas. Gandrihs par wiffu Iggau-
nu semmi Bihbeles-fwehtki teef turreti. Schinnis
fwehtkôs pamahza draudses par to fwehtibu, kas
no Bihbeles zeklahs un flubbina draudses lohzehtus
fcho labbu leetu pirkt un lassihht un pehz ta darrihht
Weens Bihbeles beedribas lohzehtis mahzitajs pub-
lehjâhs sawu draudsi pee tam peedabbuht, ka katrâ
draudses lohzehtis pee Bihbeles beedribas peederretu
un sawu dahwanu sneegtu. Pee mums irr tahd
masi naudas gabbali, ka arri tas wiffunabbagai
sawu dahwanu $\frac{1}{4}$ kap., jeb $\frac{1}{2}$ kap. warretu doht
un tam ne buhtu truhkums, bet ihpaschi mahzitaji
us to iseet, ka wiffi namma tehwi un mahtes loh-
zehtki pee Bihbeles beedribas buhtu. No 1847 lihht
1856. gaddam Iggauu Bihbeles beedriba irr is-
dallijust 58 tuhft. fwehtus rakstus, un no teef
bija 12 tuhft. 6 simts 61 Bihbele. Daschâ draud-
sê eefsch Iggauu semmes Bihbeles teef isleeneta
tahdeem, kas paschi to ne spehj nopirkt. Par doht
fchu draudsi warr preezatees, ka ta irr isfalkust
Deewa wahrdu, bet atkal no zittas leelas draudsi
raksta, ka zauru gaddu preeksch pahrdohstahm Bih-
belem un jaunahm Testamentehm wairak ne eenah
kâ 50 rubt., bet ka frohgâs no fcheem laudim, ka
ne spehje wairak kâ 50 rubt. preeksch Deewa wahr-
da doht, tiffe brandwihns pirkt par 8 tuhftoschees
rubt. Wehl no zittas draudses raksta, ka tur irr
dauds Bihbeles mihtotaji. Diwi wihri no fchil-
draudses, kas juhrâ us leelu almini 5 deenas bii
fchi, apfohlijahs tas weens, kamehr winsch dsi
wohs, katru gaddu doht dahwanu preeksch Bih-
li beedribas, ohtrais katram krusta dehlam Bih-
les schkinkoht. Zits draudses lohzehtis, kas
juhru gahje, atstahje dahwanu preeksch Bihbeles
beedribas. Utrasta nauda tiffe Bihbeles beedri-
dohta.

H. R.

S i n n a.

No firds pateizam teem, kas preeksch **Missionareem** dahwinajusch: 1) No P. lt. n. s dr. (R) 13 rubt. f. preeksch **Missionara** Ahna Awrikâ. 2) No L. fd. n. s dr. (B) 3 rubt. f.

Preeksch tizzibas beedreem **Sibiria**: 1) No Peh t. r. p. s dr. (B) 10 rubt. f. 2) No J. lg. pl. f. wehl 3. 1. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$. rubt. f. 3) Bes sawa wahrda kahds atfubtijis 10 rubt. f.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernements augstas waldifchanas pusses: Collegienrath G. Blaeze, Censor. Jelgawâ, tai 9. Mersj. 1859.
No. 41.

Uwifchu

peeliffums.

Miffiones

S i n n a s .

Nr. 6.

1859.

XXVI. Par Deewa walstibu paganu starpã.

7. Pakkat-India.

(2)

(Skattees Nr. 10).

Kad ar laiku wehl zitti missionari winneem par palihgu atnahze, tad 1819tã g. eedrohschinajahs paschã pilfata leelakã eelã fa-eeschanas nammu eetaifih. Tilkai 15 no Birmaneescheem fanahze pirmã fa-eeschanã. Jodsona feewa ap to paschu laiku arri eefahze meitu-skohlũ. Un redsi, tai paschã gaddã jaw pirmais no Birmaneescheem, Manã Nau, fw. kristibu dabbuja, un drihs arri diwi-zitti labbi mahziti un prahtigi wihri tam pakkat nahze. Bet tad nu arri to preesteru naidẽ zehlahs, un zaur to dauds zitti liklahs fabaiditees, lai winnus ne ap-fuhdsetu pee waldineekem. Nu Jodsons apneh-mahs pee pascha ta Keisera aiseet Ameraparas pil-fatã, un to luhgt, lai palaujoht Kristus ewangeli-umu fluddinaht. Gan winnu un winna beedrus peewedde pee pascha Keisera, lam winni zekõs ap-mettufchees fawu luhgschanas grahmatu pasneedse. Bet tas lepnaıs Keisers scho grahmatu nosmahde-dams nomette. Kam juhs tahdu pawehleschanu luhdset? winfch eedufmojees fazzija un mugguru greefis aisgahje. Nabbaga missionarus tuhdał is-wedde un nu redseja, ka to garru zekũ gluschi pa-welti bij atnahfuschĩ; jo kad patẽ waldineeks tohs tẽ bij nosmahdejis, tad gan zittadi ne warreja buht, ka ikkãtrẽ Birmaneets, kas wehl usdrihkstefchotees kristigu tizzibu peenemt, ar nahwi tapfchoht nosoh-dihst. Ar salausitu firdi winni wehl to paschu wakkar no ta pilfata aisgahje, pehz fawa prahta

nu dohmadami, ka nu jaw wis winna miffiones darbs buhschoht pagallam. Bet redsi winneem ais-eijohht weens Birmaneets nahze prettim ar fo jaw eepreekschã bij eepasinnufchees, jo wihrs no wiffas firds ilgojahs pehz Deewa pateesibas. Schim tee missionari stahstija, zil flitti winneem pee Keisera isdewees; bet schis bes bailehm apleezinaja, ka ne warroht no winneem schkirtees. Arri Rangunẽ pahrnahfuschĩ winni few par kaunu redseja, ka tas mas pulzinsch to tizzigo, kas tur bij fapulzejees, stipraku tizzibu turreja nekã paschi mahzitaji, jo winni tohs eedrohschinaja ar dauds preezigahm ap-fohlifchanahm, fo no Deewa raksteem bij islassijufchees. Mas tilkai apbehdinati tee missionari fawu usnemtu darbu jo prohjam ne-apnikfuschĩ strahdaja un winna draudse peenehmahs ir skaitlã ir Deewa schehlastibã. Pee pascha Keisera, kas taggad Uwas pilfatã, parahdijahs labbaks prahts, kad weens no teem missionareem, Prihsis (Price), prahtigs dãkters, dabbuja weetas Keisera pilli; lihds ar scho arri Jodsons turp nonahze, kamehr diwi zitti missionari Rangunẽs pilfatã strahdaja.

Lã nu gan warreja zerreht, ka missionaru darbs pee Birmaneescheem labbi wairoschotees, kad peepe-fchi jaunas breefmas un behdas par winneem nahze. Jo 1824tã g. nifns karsch zehlahs Birmaneescheem ar Enlendereem. Kad Enlenderi tuwejahs Rangu-nes pilfatam, tee missionari, fur tas dshwoja, lihds ar fawahm feewahm tappe eewesti zeetumã un no Birmaneeschu sohbineem un Enlenderu lohdehm fo is faweem fuggeem us to pilfatu schahwe, zaur Deewu brihnifchligu schehlastibu isglahbti; kad En-lenderi to pilfatu panehme, tad nabbaga missionari nomehrdeti un wahrdsinati wehl bij dshwi un nu

Deewu teikdami no fawa zeetuma isgahje. Wehl gruhtakas behdas Jodsons un Brihstis Amas pilſatâ bij iszeetufchi. Arri ſchohs lihds ar zitteem Gulendereem nejaukâ zeetumâ eemette, fur winnus pa pahreem ar smaggahm ſchlehdem faſlehdſe un par 11 mehneſcheem wahrſinaja. Ne-iſfalkoht gruhtas waijaſchanas winni tur iszeete, un kaſ warr iſtahiſtiht winnu nabbagu ſewu behdas, kaſ no ſaweem laulateem draugeem ſchirtas, iſkatru deenu breeſmigu nahweſ wehſti pahr winneem gaidija. Pehz tohs zeetumneekus iswedde us to ſohduweetu, kurrâ tohs gribeja nokaut par uppuri, ka ar to Buddas deeweklu duſmas apremdetu un Gulendereem to uſwarreſchanu atrautu. Bet arri ſchee nabbdſini zaur Deewa brihniſchligu ſchelaſtibu tappe isglahbti. Zo taſ miniſtera kungs, kaſ ſawam Keiſeram bij demis to padohmu tohs Gulendereus nokaut, tai paſchâ deenâ tappe nozelts no ſawa ammata, un zaur to to Gulenderu nokauſchanu apkawejaſh. Winnus atkal eewedde zeetumâ, kurrâ wehl wairaf kâ gaddu palikke, teekams meers ar Gulendereem bij derrehts; tad tiſkai winnus atlaide. Jodsons taggad arri pehz diwi gaddem dabbu redſeht ſawu laulatu draugu, bet ais leelahm behdahm un breeſmahm winna bij tâ nowahrguſi un isihguſi, ka wehl tai paſchâ gaddâ, kamehr wihrs atkal us zeſka, nomirre. Winna bij uſtizigiga kalpone ſawam Kungam un ruhpiſa ſtrahdneeze winna wihna-kalnâ, un winna ſwehta ſchirſchana no taſh grehku paſaules wiſſeem Birmaneeſcheem, kaſ to redſeja, ſtipri pee ſirds kehrahſ, un trihs no teem pehz tappe kriſtiti.

Pehz ſchahm karrâ breeſmahm tee miſſionari lihds ar ſawu draudſiti, ko bij lihds ſchim ſalaſſijufchi, no Awas un Rangunes pilſateem atkaphahſ un apmettees tai jaunai Gulenderu Gubernê, ko karrâ no Birmaneeſcheem bij atnehmuſchi un kaſ tablak us deenas-widdus puffi ais Irawaddi-uppes iſteſkumeem garre juhmalas iſteepjahs. Scho aprinki noſauz Tenaffarime. Tiſkai Brihſis palikke Awas pilſatâ, fur winſch wehl, zil pehz ſawas wahjaſ weſſelibas ſpehje, par Deewa walſtibas wairoſchanu publejahs zaur garrigahm ſarunnafchanahm un ſkohlalm, teekams 1828tâ g. winna fullains winnu krehſlâ noſehduſchi beâ dſihwibas atradde.

Jodsons nu jaunâ weetâ Tenafferimes aprink apmettees un wairaf palihguſ dabhujis, ju lihds 1831mam gad. ſchurp jaw 31 miſſionars bij atnahzis no Amerikas Baptiſtu draudſe ne-apnizzis ſawu ſwehtu darbu ſtrahdaja; winſch ſaraktija, drikkaja un isdallija dauds ſwehtas grab matas Birmaneeſcheem par pamahziſchanu. Zo paſchâ walſti arri ta iskaiſita Deewa ſehkla kluſſiti nam ſahje diht un ſelt. Kahds Deewabihjigs kriſtihts Birmanees Rangunes pilſatâ, Ko-Zeba wahrdu, jaw pahri par 50 gaddem wezſ, ſtaigaj no zeema us zeemu un ſapulzeja ap ſewi leclu pulk 1829tâ gaddâ winnu par mahzitaju eefwehtija nu weenâ reiſê 13 Birmaneeſchus kriſtija. Jaw atkal zehlahs ta paganu preeſteru apſkaiſchana un pa wiſſu Birmaneeſchu walſti kaudis ſahje praſſi pehz Ewangeliuma. Bet kad wehl 1835tâ gaddâ miſſionars Bennet eedrohſchinajahs paſchâ Rangunes pilſatâ no-eet, un ſkohlal eetaiſht, tad pagandufmas ne warreja wairs walдитеes; zehlahs dum pis un kriſtita kauſchu gruhta waijaſchana. Zoo wezzakeem, kaſ ſawus behrnus bij kriſtigâs ſkohlâ ſuhtijufchi, bij ſtrahpes nauda jamakſa, tohs ſkohlneekus breeſmigi ispehre, pats Ko-Zebas tappe zeetumâ un blukkôs eelikt, un par 4 mehneſcheem melleja pehz kriſtiteem par wiſſu pilſatu. Ween no Birmaneeſcheem par kriſtigu mahzitaju eefwehtihſ, Seulone ar wahrdu, tiſko ne tappe paſudd nahts pee nahweſ; bet kad winſch bij Gulenderu pawalſtneekſ, winnu pehz dauds gruhtahm mohp bahm un breeſmigahm draudeſchanahm gallâ palaide.

Tomehr Jodsons pats jaw eepreeſchâ un ar pehz wehl daſchlahrt apmelleja Birmaneeſchu walſti un pats brihnijahs par teem ſwehteem augteem, kaſ no teem kriſtiteem, kaſ ſchurp turp pee paganeem bij iskaiſiti, ar laiku bij zehluſchees. Winſch par to leetu tâ rakſta: „Par wiſſu to leelo ſemmi paganeem ſahk melleht pehz Deewa pateeſibah un daſchlahrt pats par ſewi ſatruhſtu, jo man leekahs, it kâ pee kahdas leelas maſchineſ weem rittini buhtu pakuſtinajis, un nu ta ſahk greeſteem un kuſtetees, ka es ne ſpehju wairs to apturreht. Frames pilſatâ, wezzu wezzâ un no paganeem walſwehtu turretâ weetâ, Jodsons kahdus 3 weſſelul

mehnefchus bija, ifdeenas mahzidams Ewangeliumu un grammatas isdallidams, laudis ar bareem pee winna peespeedahs, teekams no Keisera pawehleschanu nahze, ka winnam tuhlin bij atstahst scho pilfsatu. Arri paschâ Keisera galwas pilfsatâ, Awâ, atkal 1833schâ g. zitti missionari apmettahs un grammatas isdallija. Un kaut arri Keisers pawehleja, lai aiseiyoht, winni taf wehl palikke ahrsphilfsatâ. Bet 1837tâ g. jauns waldirnecks Birmaneeschôs zehlahs, dumpis un kareetrohlfnis bij wissur, un jaunais Keisers stipri peefohdinaja teem missionareem aiseet un aiseleedse pawissam tahs kristigas grammatas. Kad nu arri meers ar Eulendereem ihsti drohsch wairs ne bij, tad gan tee missionari no Awas aisegabje, bet winnu masa draudse, ifdeenas wajata un spihdsinata, paleef wehl taggad pastahwiga un arri dauds wehl atrohnahts, kas kristigas grammatas kahro, jebfchu waldischana no jauna tahs aiseleegufi.

Lai nu arri patte Birmaneeschu walsts taggad atstahsta, un tiklai tee no paganeem atgreesti un kristiti tur par Deewa walstibu warr strahdaht, tad jo wairaf taggad par to darbojahs missionari, kas Denassarimes aprinki, un jo gaischal tē ta Ewangeliuma gaisma aust, kas sawu spihdumu arri isdohd pascheem Birmaneescheem. Todsons pats wehl lihds schai deenai ne-apnizis strahda. Winsch nu jaw wissu Bihbeli pahrtulkojis Birmaneeschu walloda, un wehl dauds zittas swehtas grammatas islaidis, kas taggad pa tuhlfstoscheem pee Birmaneescheem weetas atrohd. Kur pascheem missionareem pa gruhiti leekahs aiseet, tur winnu mahzefki, gan arri wajati un wissadi apspeesti, nonahf, tam Kungam dwehfeles falassihf. To deewefku nu flaidri redsama neleetiba un nespehziba un wehl daschas ihpaschas peemekleschanas par wissu Birmaneeschu walsti tohs laudis peewilke flahf pee ta dsihwa Deewa wahrdeem; wissur, ja ne wairaf tee laudis runna par to jaunu tizzibu, un no daschas tahlenes starpas tee atnahf labba isklauschinaht to leetu, par fo lihds schim flaidras sinnas ne warrejuschi dabhuht.

Teescham tas Kungs tas irr, kas saweem laudim tohs zellus lihdsina, un kas us winnu pawajahs, tas to semmi eemantohs, teekams wissa sem-

me buhs pilna tahs Deewa atsilfschanas. Ar scho preezigu zerribu arri pee Birmaneescheem stiprinati, lai nu apluhkojam, ka missiones darbs arri pee tahm zittahm tautahm Pakkat-India waizahs.

7. Pakkat-India.

(3)

Zewan. 3. 12. Es atlizzinafchu tamâ widdû bebdigus un nabbagus laudis, tee palaidisees us ta Kunga wahrdu.

Keisneeki, kas par Awrikas leelo tulfnesi staiga, daschkahrt useet widdu starp karstahm smilfchu kuppenehm, kas ka uhdens wikni gainahs, tahdas weetas, kur salla sahlite aug, palmas kohki ar bagateem augleem iszefahs un prifcha uhdens awofchi iswerd. Kahdâ wihse tahdas weetas radduschahs un pastahw, to neweens zilweks ne sinn, bet tee is-twikufchi reisneeki tē dabbu paschi un winnu lohpi brangi atspirgtees un tad ar jaunu spehku sawu zeltahfak staiga. Tâpat selta un fudraba razzeji pa simtu pehdahm dsilkumâ semmē eelihufchi un ilgu laiku zittu neko ka leekus alminus un gruschus atraddusch, us reisi useet selta jeb fudraba ahderi, kas, jo wairaf to isrohf, jo wehrtigaka parahdahs un simtukahrt wissu puhlinu atmakfa. Tâpat arri tee reisneeki par paganu tautu tulfnesi, tee meera-wehstneschi, kas ta Kunga faldu Deewa-meeru atnefs teem nabbaga elka-deewu kalpeem un grehkuwehrgeem, tee selta-razzeji, kas paganu tumichas firdis rohf pehz ta swehta Deewa gihmja, kas dsilki paslehpjahs appakfch grehku fahrneem, prohti missionari — tâpat schee arri daschkahrt useet tahdus laudis, kas pehz Deewa pateesibas ilgodamees, ne tahku irr no tahs debbesu walstibas. Teem missionareem Pakkat-India bij wehlehts tahdu baggatu lohmu wilft ar Deewa wahrdu tihflu. Dsirdejim, kas tur irr notizzees. Ka preefch 4 tuhlfstoscheem gaddeem atpakfak, starp teem paganu Egiptereem, dsihwoja weena tauta ar sawadu tizzibu, ar sawadu wallodu un dsihwes apraddumu, — ta arri taggad widdû starp teem Buddas-tizzigeem Affameescheem, Birmaneescheem un Siameescheem atrohnahs weena ziltē, kam sawada walloda, sawada tizziba, sa-

wada dſihwe, atſchirta no ſaweem kaimineem, atſchirta no wiſſas zittas paſaules, ta irr Kareenu maſa tauta. Zau tadehſt winni wehrâ leekami, bet wehl wairak iſſatris miſſiones draugs tadehſt us winneem ſawas azzis mett, ka par brihnumu baggati un ſwehti tee augſi irr, ko Ewangeliuma fluddinaſchana pee winneem irr ſanehmufi, tâ ka par winneem ihpaſchi tee wirſu peeminneti wahrdi ta pra-weeſcha Zewaniaſa derr: es atlizzinafchu tawâ wid-dû behdigus un nabbagus laudis, tee palaidiſees us ta Kunga wahrdu. Ar ſcheem laudim gribbam eepaſihtees.

Schee Kareeni, kaſ paſchi iſſchirrahſ pa diwi ſawadahm ziltim, pawiffam zittadi laudis nekâ Birmaneeſchi, kaſ wezzôs laikôs winnus kalpina-juſchi. Winna irr lehnprahtiga, bailiga un neſpehzigâ tauta, kaſ pa tahtahm ſtarpahm gondrihſ pa wiſſeem Birmanes, Tenaffarimes un Siames kalneem apmettuſees, un tur dſihwo no wiſſeem zitteem laudim atſchirti un no wiſſas paſaules paſlehtpi paſchôs nepa-eetamôs meſchôs un klintſkalnôs. Zif winnu lihds ſchim warr ſklaitiht, irr kahdu 30 tuhſt. wairak dwehfeles. Râ winni wiſſas leetâs ſchirrahſ no Birmaneeſcheem, ſaweem warretajeem, kurreem arri taggad wehl leclu galwas naudu maſa, tâ winni arri turr ſawu ihpaſchu wallodu, dſihwes eeraddumu, un tizzibu. Winni dſihwo woi zeemôs, kaſ zits no zitta tahtakâ ſtarpâ ſtahw, woi arri weenſahdschi; til paſchi woi arri ſwehri ween ſinn, kur pee winneem peekluht. Zo tahts ſtiggas pawiffam paſlehytas eet pa dſiſkeem dohbumeem, ſtahweem kalneem un klintehm; brihſcham tahts turrahſ dauds juhdschu tahtumâ pee uppehm, kaſ kruſta kruſteem ſchurp turp greeſchahſ, brihſcham atkal ja-eet pahri pahſ ſchahm uppehm woi arri jabreen pa tahm labbu gabbalu lihds ſkrumfleem. Tiltu pawiffam naw, tadehſt leetus laikâ, kaſ tannis ſiltâs ſemmês ſeemas weetâ irr, par iſpluhduſchahm uppehm japeld pahri.

Zekka-wihram, kaſ par ſcho mallu eet, daudsſchah jaguſſ ahra woi us ſemmi, woi us kahda kôhſa ſarreem, ka ne eekriſtu tihgera woi zitta kahda niſu ſwehra naggôs; jo nahts-mahju ne warr dabbu ſchinnis tuſſneſchôs, daſchahrt par dauds deenal gahjumu. Kad tad 10, 20 woi 30 mahjas us gahjis, tad atkal, kamehr zittu zeemu dabbu ndeſht, tâpat japuhlejahſ. Tahdâ tahtumâ no zitteem zilwekeem dſihwojoht, Kareeni ne ſinn neneek no plaſchas un kaſrigas dſihwoſchanas. Winni wiſſai traufli un bailigi, bes nekahdas mahjibâ un ar paſchu praſtaku uſturu peetikluſchi. Winni weenigas behdas irr, kâ warretu naudas ſalaſſiht kâ ſawas dohſchanas aiſmakſahſ. Sawâ ſtarpâ winni dſihwo kahdâ draudſibâ. Tas leelakais ſaw numſ pee winneem irr dſerſchanas grehſ, un deht tam paſchi few kahdu ſtipru dſehreenu iſtaifa.

(Turplifam wairak).

Gr.

Sinna Widſemneekem.

Kad irr luhguſchi, ka man tahts mihleſtibas dawanas, ko Widſemmes draudſes preekſch muſſi tizzibas beedreem eekſch Sibiras irr laſſijufchi, buht ſanemt un aiſfuhtiht, un ka Latweeſchu Awisſibuhſ bildeht, zif katra draudſe irr ſamettuſi, lai katra draudſe warretu redſeht, ka winnas martina rihtigi irr nodohſta: — tad es zaur ſcheem rotſteem Widſemneekem ſinnamu darru, ka labprahtito darrifchu, ko irr luhguſchi; tiklai luhdsami ſtelejeet mannim ſawas dahwanas zaur draudſet mahzitajeem, ka nebuhtu jabilde Awisſes katra dweja wahrds. Dſihwo Gekſch-Rihgas, Goto mahjâ, pee Dohmes baſnigas.

Tai 5tâ Merza m. d. 1859.

W a l t e r,

Widſemmes General-Superdente.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmaſſas-gubernements augſtas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaese, Cenſor. Jelgawâ, tai 17. Merzi. 1859. No. 44.